

Çocuklar için Oyunun Önemi

“Kuşlar uçar, balıklar yüzer, çocuklar oynar.” Garry Landreth.

Oyun, çocuğun öğrenme ve iletişim biçimidir.

Bir başka deyişle, çocukların dili OYUNDUR!

Çocuklar, oyun yoluyla duyguları ifade eder, sorular sorar, çevresi ile ilişki kurar ve yaşamı öğrenirler. Oyun, çocukların hayal güçlerini aktif şekilde kullanarak, yaşadıklarını anlamlandırdıkları bir araçtır. Oyun oynamak çocuğun kendini ifade etmesine ve bizimle iletişim kurmasına da yardım eder.

Oyun, mutlu ve sağlıklı çocuk gelişiminin önemli bir parçasıdır.

Temel olarak merak duygusunun ve öğrenme becerisinin gelişmesine olanak tanır.

Kardeşlerinin bakımına ve ev işlerine destek olması çocukların gelişimi açısından tabii ki önemlidir. Ev yaşamına katkıda bulunmak öğrenmelerine ve yetişmelerine de destek olur. Öte yandan, özellikle 12 yaş altı çocuklar için oyuna özel zaman ayrılması, çocuğun psikolojik ve beden sağlığı açısından elzemdir. Kardeşlerine bakma görevi, tüm kardeşler içerisinde en büyüğü olan örneğin 8 yaşındaki en büyük kardeşe verildiğinde, bu çocuk gelişmek için ihtiyacı olan sağlıklı

alana sahip olamayacaktır. Çocukların çocuk olduğunu ve yetişkin haline gelmek için sağlıklı bir gelişim sürecine ihtiyaçları olduğunu unutmamalıyız.

Oyun oynayabilen çocuklar kendilerini güvende hissettikleri için bunu yapabilirler. Sevgi, saygı ve güven ortamında bulunan çocuk oyun oynayabilir.

Oyun oynamak neden önemlidir?

Oyun oynamak çocukların:

- Akıl yürütme ve problem çözme becerilerini geliştirir.
- Dil, konuşma ve iletişim becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.
- Hayali senaryolar aracılığıyla kavrama becerisini geliştirir.
- Kısa ve uzun süreli belleğini geliştirir, öğrenmelerini kolaylaştırır
- Fiziksel gelişimine de katkıda bulunur. Bazı oyunlar sırasında çocukların çeşitli kas grupları güçlenir.
- Kendilerini ifade etme becerilerinin daha yüksek olmasına katkıda bulunur.
- Duygularını tanıma ve zorlayıcı duygular ile başa çıkma yöntemleri geliştirmesine olanak tanır.
- El-göz koordinasyonunun güçlenmesine ve hareketlerini kontrol etmelerine yardımcı olur. Denge ve kas gelişimine destek olur.

Çocuğunuzun oyununu nasıl destekleyebilirsiniz?

Çocuklara güvenli oyun alanları ve oyun zamanı sağlanmalıdır.

Çocuğunuza oyun oynayabileceği bir alan açabilirsiniz. Özellikle küçük çocuklar için, evde, kirlenmekten korkmadan oynayabilecekleri şekilde, örneğin oynadıkları yere bir bez sererek bir oyun alanı oluşturabilirsiniz. Bazen çocuk tek başına oynamak isteyebilir, onun bu isteğine saygı duyun. Evin farklı yerlerinde onun için oyun oynayabileceği alanlar belirleyebilir, çocuğunuza, "Gel burada oyna" ya da "Senin oyun alanın burası olsun" diyerek yer gösterebilirsiniz. Mutfakta, salonda ya da odada iken oynayabileceği yerleri örtü ya da bez sererek belirlemeniz mümkündür.

Evdeki her türlü malzemenin bir oyun materyali olabileceğini hatırlayın.

Oyun oynamak için mutlaka oyuncak ya da çeşitli oyun araçları gerektiğini düşünebilirsiniz. Ancak çocukların hayal dünyası bizim zannettiğimizden daha zengindir. Oyun oynayabilmenin temel şartı pahalı oyuncaklar ya da özel materyaller değildir. Oyun hayal ederek ve hikâye oluşturarak kurulur. Oyuncak ise kâğıttan ya da bezden de üretilebilir.

Çocuğun oyun üretmesi sırasında çocuk için her şey oyun malzemesi olabilir. Kaşık, tahta kaşık, mandallar, bezler, ip, kutu, eski çarşaf, bir tepside nohut ve pirinç çocukların hayali evlerini, bebeklerini, hatta uzay araçlarını oluşturabilir. Çocuğun oyununda, plastik şişenin içine doldurduğu taşlar hazineye, beline sardığı yazma şık bir kıyafete dönüşebilir.

Çocuklar, yüz ifadelerinden yararlanarak, bedenlerini kullanarak ya da hikaye anlatarak ve konuşarak da oyunlar oynayabilir.

Unutmayın: Çocukların oyun için kullandıkları malzemelerin ellerine batmayacak, kırılmayacak materyaller olmasına dikkat edilmesi önemlidir. Keskin ve sivri köşeli nesnelere, yerinden kaldırılması güç materyaller oyun malzemesi olmasın. Maddi ya da manevi değeri yüksek olan materyallerin oyuncak olamayacağı ile ilgili kural koyun. Özellikle küçük çocuklar için, eline verdiğiniz malzemeyi, örneğin boncukları yutma riski olduğunu hatırlayın. Çok küçük yaşta çocuklarınızın ne ile oynadığına dikkat edin, hatta oyun oynarken mutlaka yanlarında bulunun.

Çocuğunuz gürültülü ve dağınıklığa neden olan oyunlar oynadığında sakin olun.

Oyun oynarken bazen dağınıklık ya da gürültü olabilir. Özellikle çocuk dışarı çıkamıyorsa ve bir nedenle sürekli evde zaman geçiriyorsa, gürültü ve dağınıklık ihtimali artacaktır. Çocukların oyunları için sizin ve komşularınızın hoş görebileceği bir düzeyde gürültü ve dağınıklığa izin vermek önemlidir. Eğer bu tarz oyunların etrafı rahatsız ettiğini düşünüyorsanız, komşularınıza “Evde çocuklar var, biraz gürültü

oluyor kusura bakmayın” şeklinde bilgi vermeniz işe yarayabilir. Bazı insanlar gürültünün çocuklardan geldiğini öğrendiklerinde daha anlayışlı davranabilirler. Kimileri ise belirli saatten sonra sesin kesilmesini isteyebilir. Her iki tarafın da durumun farkında olması ve anlayış göstermesi önemlidir.

Çocukların oynadıkları oyunlar birbirinden farklı olabilir, bazı oyunlar gürültülü bazı oyunlar ise sessiz olabilir. Çocuğunuz yeteri kadar büyükse, oyun oynama vakitleri birlikte belirlenebilir; başkalarının rahatsız olabileceğini çocuğunuzun fark etmesi önemlidir. Eğer oynanan oyun gürültülü ya da biraz dağınıklık üreten bir oyun ise bu oyunun örneğin akşam belirli bir saatten sonra, kardeşi uyurken, evde misafir varken veya evde biri hasta iken oynanmaması gerektiği çocukla konuşulmalıdır.

Dışarıda oyun oynamak

Çocuklar için dışarıda oyun oynamak da sağlık ve gelişim açısından önemlidir. Eğer yaşadığınız yer çocuğunuzun dışarı çıkabileceği ve arkadaşları ile birlikte güvenli şekilde oyun oynayabileceği bir yer ise dışarı çıkmasına müsaade edebilir, hatta çocuğunuzun dışarı çıkmaya teşvik edebilirsiniz.

Çocuğunuz dışarıda oyun oynarken: Kendi yaşlıları ile oynaması, evden çok uzaklaşmaması, eğer arkadaşları ile biraz uzağa gidecek ise mutlaka haber vermesi, çağrılınca gelmesi, bir sorun yaşadığında mutlaka gelip haber vermesi gibi konuları kurala bağlamak ve kontrol altında tutmak çok önemlidir. Çocuğunuzun dışarıda rahat oynayabilmesine olanak tanıyacak, gerekirse eski ama rahat, kirlenmesinden ya da zarar görmesinden korkmayacağı kıyafetler giymesi önemlidir. Okul kıyafeti ya da özel günler için hazırlanmış şık giysiler dışarıda oyun oynamak için uygun değildir.

Ayrıca;

- En geç kaçta eve gelmesi gerektiği
- Tanımadığı kişiler ile asla konuşmaması, yanlarında bile durmaması gerektiği
- Oyun alanının güvenli bir yer olması gerektiği

Çocukla birlikte net bir biçimde belirlenmelidir.

Her çocuğun kendine özgü bir hızda geliştiğini hatırlayın.

Her çocuk farklıdır. Her çocuğun kendine özgü bir dünyası vardır. Bir çocuğun yapabildiği şeyler başka çocukları zorlayabilir, her çocuğun öğrenme hızı ve yöntemi birbirinden farklıdır. Çocuğun meraklarını, kendine ait özelliklerini bulmaya çalışmak ve çocuğun kendini keşfetmesine izin vermek çok önemlidir. Çocuğun ilgi ve beceri alanı ya da merakları her ne ise bunların gelişmesi için imkan açmak da çok önemlidir.

Çocuklar arasında, oynadıkları oyunlar üzerinden kıyaslama ve karşılaştırma yapmayın. Çocukların oyun oynarken yaptıkları hataları düzeltmeye, oyundaki bir takım görevleri onun adına yerine getirmeye çalışmayın. Bu sizin göreviniz olmadığı gibi, çocuğunuzun kendisini kötü hissetmesine de neden olacaktır. Çocuğunuzun kendi hızında ve kendi becerileri doğrultusunda gelişmesine izin verin ve zaman tanıyın.

Çocukların oyunları da meraklarını belirler. Örneğin, araba tamir etmeye olan merakını keşfeden çocuğa buna yönelik imkan açmak ebeveynin yapabilecekleri arasındadır. Benzer şekilde, yemek ya da tatlı yapmaya meraklı bir çocuk için bu konudaki merakına ve gelişimine destek olmak mümkündür.

İletişim önemli!

Oyunların konusunun çocuğun içinde bulunduğu durumu yansıtacak şekilde olması kaçınılmazdır. Oyun çocukların, anlamadıkları ya da kendilerini zorlayan bir durum ile başa çıkabilmek için kullandıkları araçlardan biri olabilir. Çocuklar, can sıkıcı ya da zorlandıkları bir anı oyunlarının konusu yapabilir, konu hakkında farklı senaryolar geliştirmek yolu ile zor bir durumun üstesinden gelmesine yardım eden çareler bulmaya çalışırlar. Çocuğunuzun oyunu için seçtiği konu, sizin onu anlamınıza da yardımcı olabilir.

Size garip gelen, can sıkıcı, zor ya da yaşına uygun olmayan konuları içeren oyunlar oynadığını fark ettiğinizde, oyundan sonra çocuğunuzla konuşun. Nasıl olduğunu, ne hissettiğini sorabilir, aklını karıştıran ya da canını sıkan bir durum var ise bu konuda ona yardımcı olabilirsiniz. Mevcut durumu daha iyi kavraması için yaşına uygun bir şekilde ona bilgi verin; sorduğu soruları gerçekçi, dürüst ve anlayabileceği biçimde cevaplayın. Bu yolla onu rahatlatılabilir ve kendini güvende hissetmesine destek olabilirsiniz.

Birlikte de oynanabilir

Çocuğunuzla birlikte oyun oynayabilir, hatta çocuğunuzun oyununa katılabilirsiniz. Çocuklarınıza masal anlatabilirsiniz, onlara bilmeceler sorabilir, sizin çocukluğunuzdan bildiğiniz oyunları onlara öğretebilirsiniz. Böylelikle çocuklarınızla keyifli zaman geçirebilirsiniz.

Hatta çocuğunuz sizinle birlikte oynamak isterse sizi oyununa davet edebilir. Böyle zamanlarda çocuğunuzun oyununa katılabilir, onunla birlikte oyun oynayabilirsiniz. Çocuğunuzun oyununa katıldığınızda senaryonun ne olduğunu anlamaya çalışmak ve sizden istediği rolü canlandırmak önemlidir; “Burası olmamış, bu saçma” gibi şeyler söylemek ya da çabuk çabuk oynayıp bitirmeye çalışmak yerine birlikte eğlenmeye odaklanabilirsiniz.

Çocuğunuzla birlikte oyun oynamanız;

- Aranızdaki bağın güçlenmesine,
- Çocuğun içsel dünyasını daha yakından tanımanıza,
- Çocuğunuzun kendini güvende hissetmesine,
- Hangi alanlarda başarılı, hangi alanlarda desteklenmeye ihtiyacı olduğunu kavramanıza,
- Neleri yapmaktan hoşlandığı ya da hoşlanmadığı konusunda fikir edinmenize,
- Duygularını nasıl dışa vurduğunu görmenize katkı sağlar.

Online ve Sanal Oyunlara Dikkat!

Günümüzde, gelişen bilgisayar teknolojisi ve sosyal medyanın hayatımızda çok fazla yer kaplamasıyla online oyunlar çok fazla yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu konuda, çocukların kendileri için zararlı olabilecek bir takım içeriklere ulaşabildikleri gözlemlenmektedir. Bilgisayarda ve online şekilde oynanan bir takım öğretici ve yararlı oyunlar olduğu muhakkak. Dil öğrenimi de dahil, gelecekte başarılı olmalarına destek olabilecek ve düşünme becerilerini, planlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak oyunlar mevcuttur.

Çocuğunuzun bu tür oyunlar oynarken ne tür kaynaklara ulaştığını ve ne tür içerikleri takip ettiğini izlemeniz önemlidir. Şiddet içerikli, çocukların yaşına uygun olmayan, genel oyuncu kitlesi yetişkinlerden ya da kendisinden daha büyük ergen çocuklardan oluşan online oyunlar oynaması ile ilgili sınırlar belirleyebilirsiniz. Bu tür oyunları oynarken ekran başında geçirdiği süreyi de takip etmek ve çok uzun olmamasına dikkat etmeniz çocuğunuzun psikolojik sağlığı ve gelişimi açısından önemlidir.